

Література

1. Конституція України: Основний Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> // Урядовий кур'єр. – 2001. – 15 листопада.
3. Земельні відносини в Україні: навч. посіб. / За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України, академіка НАПрН України О. М. Бандурки / В. Д. Швець, С. М. Попова, В. Д. Понікаров, А. І. Шкурупій. – Харків: Золота миля, 2014. – 332 с.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням» №20 від 18.02.2017 р. // Урядовий кур'єр. – 2017. – 31 січня.

А. О. СІНЯНСЬКА

*Навчально-науковий інститут права
Сумського державного університету*

ДОРОГОЦІННІ МЕТАЛИ ЯК ОБ'ЄКТИ ВАЛЮТНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Попри те, що сучасна валютна система відійшла від золотого стандарту і відмінила золотий паритет, дорогоцінні метали все ще зберігають за собою роль у забезпеченні фінансової стійкості держави та залишаються складовою офіційних валютних резервів центральних банків більшості країн світу. Це обумовлюється природою дорогоцінних металів: їх рідкість надає їм дорожчості, а притаманні їм хімічні та фізичні властивості – істотного значення для багатьох галузей промисловості і виробництва, що у сукупності робить дорогоцінні метали високоліквідним активом.

Правове регулювання обігу дорогоцінних металів в Україні здійснюється численними нормативно-правовими актами, що, однак, не надає чіткого уявлення про їх функціонування у валютних правовідносинах. Деякі питання сутності дорогоцінних металів вже розглядалися окремими дослідниками [1; 2; 6; 7; 8], проте дослідження дорогоцінних металів як об'єктів валютних правовідносин все ще є актуальним.

Закон України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і

використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» від 18 листопада 1997 року у ст. 1 визначає дорогоцінні метали як золото, срібло, платина і метали платинової групи (паладій, іридій, родій, осмій, рутеній) у будь-якому вигляді та стані (сировина, сплави, напівфабрикати, промислові продукти, хімічні сполуки, вироби, відходи, брухт тощо) [3]. Таке визначення відповідає господарському призначенню дорогоцінних металів, але не допускається у валютних правовідносинах. Тому звернемося до ст. 1 Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19 лютого 1993 року, де до переліку валютних цінностей віднесено банківські метали – золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб відповідно до світових стандартів, у зливках і порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, вироблені з дорогоцінних металів [5]. Це визначення дає більш конкретні характеристики дорогоцінних металів як об'єктів валютних правовідносин, що передбачає, по-перше, важливість їх міжнародного визнання – «відповідно до світових стандартів», по-друге, закріплює їх форму – «у зливках і порошках, ... а також монети», по-третє, встановлює необхідність підтвердження доброти дорогоцінних металів – «що мають сертифікат якості».

Також варто звернути увагу на те, що в чинному законодавстві України поряд з терміном «дорогоцінні метали» використовується термін «банківські метали». Дослідження чинних нормативних актів дає можливість зазначити наступне. Так, у нормативно-правових актах Національного банку України міститься уточнення, що з металів платинової групи в банківських металах використовується лише паладій [4]. А також пояснюється, що сертифікат якості банківських металів – це офіційний штамп (клеймо, товарний знак) або письмовий документ визнаного виробника, виробника, що засвідчує пробу банківського металу та ідентифікує назву визнаного виробника або виробника [4]. Враховуючи це, ми можемо констатувати, що термін «дорогоцінні метали» є більш ширшим та включає в себе «банківські метали».

Зазначене свідчить про те, що у валютних правовідносинах дорогоцінні метали виступають у вигляді банківських металів. Дорогоцінні метали є більш ширшим поняттям. Поняття «банківські метали» конкретизує, які дорогоцінні метали можуть бути об'єктами валютних відносин, при цьому конкретизується їх зовнішній вигляд (зовнішня форма) та вимагається відповідна легітимація (відповідність світовим стандартам, наявність сертифікату якості).

Література

1. Басов А. И. Роль золота и других драгоценных металлов в составе золотовалютных резервов / А. И. Басов // Финансы и кредит. – 2003. – № 3. – С. 19-20.
2. Дибя М. Еволюція золота: історія і сучасність / М. Дибя, Е. Бахтарі // Вісник Національного банку України. – № 10. – 2008. – С. 24.
3. Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними: Закон України від 18 листопада 1997 р. № 637/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 9. – Ст. 34.
4. Про затвердження Положення про здійснення операцій з банківськими металами та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України: Постанова Правління Національного Банку України від 6 серпня 2003 р. № 325.
5. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 р. № 15-93 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1993. – № 17. – Ст. 184.
6. Реверчук С. К. Ринок банківських металів: монографія / С. К. Реверчук, Л. М. Чиж, С. П. Лазур. – Л.: Тріада плюс, 2011. – 204 с.
7. Старинський М. В. Проблеми та перспективи правового регулювання валютних відносин в Україні: монографія / М. В. Старинський. – Суми: видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2015. – 344 с.
8. Тітова Ю. О. Нормативні засади обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного амілля в Україні / Ю. О. Тітова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/Chaau/2012-4/12tyodku.pdf>.

К. П. СІНЯНСЬКИЙ

*Навчально-науковий інститут права
Сумського державного університету*

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА КАТЕГОРІЇ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Дослідження зобов'язання як теоретико-правової категорії стикається з проблемами методологічного характеру. Необхідність переосмислення та сприйняття даної категорії як теоретико-правової наявна, але недостатність наукових розробок у теоретичній сфері на початковому етапі змушує застосовувати розуміння категорії «зобов'язання» в політології, соціології та інших науках, а також,